

# Beslut

---

efter kvalitetsgranskning av läsfrämjande  
arbete i grundskolan – med särskilt fokus på  
undervisningen i svenska i årskurs 4–6 vid  
Ugglums skola 4–9 i Partille kommun

## Inledning

---

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 § skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning vid Ugglums skola 4–9 avseende verksamhetens kvalitet inom det läsfrämjande arbetet i grundskolan – med särskilt fokus på undervisningen i svenska i årskurs 4–6. Med läsfrämjande arbete avses här undervisningsinslag och aktiviteter som syftar till att stimulera och vidga elevers läsintresse och utveckling av goda läsvanor.

Skolinspektionen gör bedömningar i förhållande till de kvalitetskriterier som myndigheten satt upp inom det granskade området. Skolinspektionen bedömer verksamhetens kvalitet i tre nivåer, utifrån om kvalitetskriterierna uppfylls i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen i normalfallet att utvecklingsarbeten behöver inledas och visar på vilka punkter. Skolinspektionen begär därefter en skriftlig redovisning av huvudmannen som visar vilka förbättringsåtgärder skolan vidtagit. Granskningens författningsstöd återfinns i bilaga 2.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida: <https://www.skolinspektionen.se/aktuellt/pagaende-inspektioner/lasframjande-arbete-i-grundskolan/>

## Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Ugglums skola 4–9 i följande utsträckning:

### **Bedömningsområde 1: Läsfrämjande inslag i undervisningen i svenska i årskurs 4–6**

Skolinspektionen bedömer att lärarna *i flera delar* integrerar läsfrämjande inslag i undervisningen i svenska i årskurs 4–6, för att stimulera och vidga såväl flickors som pojkars läsintresse.

### **Bedömningsområde 2: Skolans övergripande läsfrämjande arbete**

Skolinspektionen bedömer att skolans övergripande läsfrämjande arbete *i flera delar* är strategiskt och uthålligt.

Utvecklingsarbeten behöver inledas inom följande delar.

- Skolan behöver utveckla arbetet för att främja elevernas intresse för läsning och utveckling av goda läsvanor så att det blir metodiskt och långsiktigt. I detta arbete behöver rektorn aktivt verka för att samverkan

och kunskapsspridning sker kring det läsfrämjande arbetet. Vidare behöver rektorn initiera och leda ett arbete för att skapa fysiska och sociala miljöer i skolan som stimulerar elevernas intresse för läsning.

- Rektorn tillsammans med personalen behöver utveckla arbetet med att följa upp och analysera mönster och skillnader i elevernas läsintresse och läsvanor. Rektorn med personal behöver därefter vid behov genomföra insatser för att möta identifierade mönster och skillnader vad gäller läsintresse och läsvanor på den egna skolan.

### Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 23 augusti 2022 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena och resultatet av dessa åtgärder. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall (bilaga 3) användas.

Redogörelsen skickas via e-post, till [skolinspektionen.umea@skolinspektionen.se](mailto:skolinspektionen.umea@skolinspektionen.se). Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr SI 2020:8002) i de handlingar som sänds in.

### Med anledning av den rådande situationen med risker för smittspridning av Covid-19

Många skolor och huvudmän är i dagsläget påverkade med anledning av Covid-19. Följden kan vara stor frånvaro av personal eller att resurser måste tas i anspråk för nya förhållanden. Vi följer kontinuerligt situationen och hur den påverkar skolsystemet i olika delar av landet. Om du som huvudman behöver längre uppföljningstid kontakta Skolinspektionen för prövning.

## Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

### Bedömningsområde 1: Läsfrämjande inslag i undervisningen i svenska i årskurs 4–6

Här bedöms i vilken utsträckning lärarna integrerar läsfrämjande inslag i undervisningen i svenska i årskurs 4–6, för att stimulera och vidga såväl flickors som pojkars läsintresse. I detta ingår att:

- Lärarna sätter läsningen i ett innehållsmässigt och socialt sammanhang samt tydliggör syftet med läsningen. Lärarna ger eleverna rika möjligheter till social interaktion och samtal kring det lästa.

- Lärarna framhåller läsningens värde genom att de visar intresse för vad eleverna läser samt ger läsningen utrymme och prioritet i undervisningen.
- Lärarna arbetar på ett genomtänkt och varierat sätt för att stimulera alla elevers läsintresse. Lärarna riktar läsfrämjande insatser särskilt mot elever med svagt intresse för eller ringa vana vid att läsa, eller som i övrigt begränsas av stereotypa mönster i sin läsning. Lärarna matchar läsmaterialet med elevernas intressen, erfarenheter och behov. Lärarna visar att de har höga förväntningar på samtliga elever genom att förmedla att alla elever kan utvecklas till goda läsare.

### Samlad bedömning

Skolinspektionen bedömer att lärarna i *flera delar* integrerar läsfrämjande inslag i undervisningen i svenska i årskurs 4–6, för att stimulera och vidga såväl flickors som pojkars läsintresse.

Skolinspektionens granskning visar att lärarnas undervisning reflekterar värdet av läsning, dels genom att läsningen ges utrymme och tidsmässig prioritet dels genom att lärarna intresserar sig för elevernas läsning. Vidare främjar lärarna elevernas läsintresse genom att de sätter läsningen i ett innehållsmässigt sammanhang och tydliggör syftet med läsningen för eleverna. Lärarna sätter också läsningen i ett socialt sammanhang, genom att ge eleverna goda möjligheter att samtala kring och bearbeta det lästa. Vidare visar granskningen att lärarna generellt arbetar på ett varierat sätt för att hitta en lämplig nivå i läsundervisningen och därigenom stimulera elevernas läsintresse. Dock har inte lärarna på något strukturerat sätt tagit reda på samtliga elevers läsintresse och läsvanor, eller mönster i elevgruppen som kan finnas kopplat till socioekonomisk och utländsk bakgrund samt kön. Detta innebär att lärarnas kännedom om de elever och elevgrupper som särskilt behöver få ta del av läsfrämjande insatser till viss del är begränsad. Granskningen visar också att lärarna och skolans bibliotekarie erbjuder eleverna vägledning för att matcha läsmaterial med elevernas intressen och behov, när det gäller såväl gemensam som individuell läsning.

Skolinspektionen har identifierat ett utvecklingsområde avseende lärarnas arbete med att aktivt arbeta med läsfrämjande insatser mot elever med svagt intresse eller ringa vana vid att läsa. Motiveringen till utvecklingsområdet och rekommendation för fortsatt arbete redogörs för under rubriken *Identifierade utvecklingsområden* i bedömningsområde 2.

## Motivering

### ***Lärarna framhåller läsningens värde i undervisningen***

Granskningen visar att lärarnas undervisning reflekterar värdet av läsningen genom att läsningen ges utrymme och tidsmässig prioritet i undervisningen. Av samtliga intervjuer framkommer att alla lärare på mellanstadiet, oavsett undervisningsämne, inleder varje lektion med individuell tystläsning. Eleverna säger i intervju att lärarna i svenska visar att läsning är viktigt genom att de lägger mycket tid på läsning. Läsningen sker både som schemalagd tystläsning samt gemensam läsning av olika böcker. Därtill läser eleverna olika texter från ett läromedel som lärarna väljer ut, till exempel instruerande och beskrivande texter. Rektorn och skolans bibliotekarie säger att Ugglums skola är en läsande skola och att lärarna prioriterar läsning i sin undervisning. I intervju med lärarna framkommer också att de reflekterar värdet av läsning genom att uppmuntra eleverna att läsa mycket för att bli duktiga läsare samt genom att förmedla att läsningen är viktig för deras studier i alla skolämnen och för framtiden. Lärarna berättar även för eleverna om böcker som de själva läst och läser samtidigt som eleverna för att signalera att de är läsande personer, och därigenom verka som läsande förebilder.

Vidare visar granskningen att lärarnas undervisning reflekterar värdet av läsning genom att lärarna visar intresse för vad eleverna läser och uppmuntrar dem att berätta om sin läsning. Av intervjuer framkommer att lärarna intresserar sig för elevernas läsning exempelvis genom att de går runt till eleverna för att lyssna och ställa frågor till eleverna när de läser i mindre grupper. Vidare arbetar lärarna med att ge eleverna respons när de skriftligen besvarar läsförståelseuppgifter, skriver bokrecensioner och genomför muntliga bokredovisningar. Enligt lärarna uppmuntrar de även eleverna att berätta om sin läsning när de läser individuellt. Alla elever upplever dock inte att lärarna visar intresse för deras läsning när de läser i sina bänkböcker, eftersom lärarna sällan frågar eleverna hur läsningen går eller vad boken handlar om. En lärare beskriver att det är en balansgång att intressera sig för elevernas läsning för att främja läsintresset utan att uppfattas som kontrollerande.

### ***Lärarna sätter läsningen i ett innehållsmässigt och socialt sammanhang samt tydliggör syftet med läsningen***

Granskningen visar att lärarna sätter läsningen i ett innehållsmässigt sammanhang och tydliggör syftet med läsningen för eleverna. Av intervjuer med såväl lärare som elever framkommer att den inledande tystläsningen på lektionerna syftar till att eleverna ska få en lugn start på lektionen och ges tid att läsa egenvälda böcker. Vidare uppfattar eleverna att de ska högläsa en gemensam bok i klassen för att träna på att läsa högt. Eleverna berättar även att de arbetar med läsförståelseuppgifter till den gemensamma högläsningensboken och andra texter för att förstå texterna bättre. Av intervju med lärarna framkommer att de är medvetna

om i vilka sammanhang och för vilka syften som olika typer av texter är lämpliga. Vidare skapar lärarna ett innehållsmässigt sammanhang kring de gemensamma böckerna genom att de inför läsningen tittar på bokens baksida tillsammans med eleverna och att de under högläsningen samtalar med eleverna för att skapa ett sammanhang, exempelvis vad boken handlar om. En lärare säger att hen i samband med högläsningen brukar ställa reflekterande frågor till eleverna kring exempelvis känslor och hur man är mot varandra för att skapa ett sammanhang. Vidare berättar en lärare att eleverna får läsa texter som hänger samman med en viss tidsepok som de arbetar med i samhällsorienterande ämnen, för att läsningen ska kännas meningsfull för eleverna. Läraren kan på så sätt lyfta olika samhällsfrågor i samband med läsningen under svensklektionerna. På liknande sätt beskriver en annan lärare att hen i arbetet med texter samverkar med läraren i naturorienterande ämnen för att skapa ett sammanhang kring läsningen.

Granskningen visar vidare att lärarna ger eleverna rika möjligheter till social interaktion och samtal kring de texter de läser gemensamt. Av intervjuer framkommer att eleverna ges möjlighet att bearbeta gemensamt lästa texterna såväl inför som under och efter läsningen genom varierande former av samtal och reflekterande skrivande. Samtliga intervjuade lärare använder gemensamma högläsningböcker. Först läser både lärare och elever högt ur boken i helklass, sedan läser eleverna högt och pratar om texten i smågrupper. Under högläsningen ställer lärarna reflekterande frågor till eleverna och lyfter fram olika delar ur texten, exempelvis svåra ord eller bokens handling. Lärarna uttrycker att de via högläsningen säkerställer att samtliga elever hör samma information om boken och de frågor som diskuteras. Efter högläsningen får eleverna muntligen och skriftligen svara på frågor i helklass, smågrupper eller enskilt. Eleverna brukar också få skriva antingen en sammanfattning av det de läst, en berättelse eller en rimlig fortsättning på texten. Därutöver läser och bearbetar eleverna olika texter från ett läromedel, exempelvis genom att skriva egna texter utifrån en viss texttyp eller arbeta med läsförståelseuppgifter.

Eleverna ges även vissa möjligheter till social interaktion och samtal kring de texter de läser individuellt, om än inte i samma omfattning som när det gäller de gemensamt lästa texterna. I intervjuer med lärare och elever framkommer att eleverna i samband med den individuella läsningen i bänkböcker får göra bokredovisningar i form av muntliga presentationer, skriva bokrecensioner som lämnas in till läraren, skriftligen svara på frågor eller göra en personbeskrivning av karaktärerna. Några elever uttrycker ändå i intervju att de skulle vilja prata mer om de böcker de läser. Eleverna säger att de exempelvis skulle vilja få möjlighet att presentera eller prata om sina böcker i grupper, eller skriva om böckerna och sätta upp texterna i klassrummet.

***Lärarna arbetar aktivt med läsfrämjande insatser och riktar dem särskilt mot elever med svagt intresse för eller ringa vana vid att läsa***

Granskningen visar att lärarna generellt arbetar på ett varierat sätt för att hitta en lämplig nivå i läsundervisningen och därigenom stimulera elevernas läsintresse. I intervju med lärarna framkommer att de träffar samtliga elever enskilt där eleverna får läsa högt för läraren. Lärarna får på så sätt en bild av elevernas avkodning och förståelse av texter. Lärarna arbetar även kontinuerligt med att lära känna eleverna för att hitta en lämplig nivå i undervisningen. I intervjuer framkommer att lärarna planerar läsningen så att den sker både som schemalagd tystläsning och som gemensam läsning av olika böcker och texter. Lärarna beskriver att de anpassar läsundervisningen till den aktuella elevgruppen för att elever inte ska bli skrämda av läsning eller känna sig kontrollerade, utan snarare stimuleras till läsning. Lärarna ger exempel på att de ger eleverna skraddarsydda skrivuppgifter med olika svårighetsgrader efter högläsningen och anpassar läsförståelseuppgifterna utifrån elevernas behov. En lärare ger också exempel på att hen placerar eleverna i smågrupper bland annat utifrån vilken nivå eleverna ligger på när det gäller läsning.

Trots att lärarna träffar samtliga elever enskilt för att få en bild av deras läsning så har lärarna inte på något strukturerat sätt tagit reda på samtliga elevers läsintresse och läsvanor. I intervju med lärarna framkommer dock att de har en medvetenhet om generella skillnader i läsintresse, läsvanor och läsförmåga som finns kopplat till socioekonomisk och utländsk bakgrund samt kön. Lärarna säger att de är medvetna om och uttrycker en oro kring att elevers läsintresse generellt sjunker. Det finns också en medvetenhet bland lärarna kring betydelsen av att eleverna utvecklar en god läsförmåga för deras prestationer i andra ämnen.

Lärarna ger exempel på att de generellt arbetar med att stimulera elever med svagt intresse för eller ringa vana vid att läsa eller som begränsas av stereotypa mönster kopplat till kön. En lärare säger att det finns ett stort intresse för läsning i den klass hen undervisar i där många elever läser mycket och ofta. De andra två lärarna uttrycker däremot att det är en stor spridning bland eleverna, där det finns elever som behärskar att läsa svåra och tjocka böcker medan andra elever är oroliga över att läsa eller inte vågar läsa utmanande böcker. En av dessa lärare upplever ändå att dessa elever är intresserade av läsning och har goda läsvanor. Lärarna ger exempel på att elever med svagt intresse för eller ringa vana vid att läsa får lyssna på ljudböcker, får text uppläst på olika språk eller hjälp via digitala tjänster att förstå begrepp och innehåll, i syfte att avdramatisera läsningen. Vidare har bibliotekarien i samråd med lärarna ställt iordning tre hyllor i biblioteket för elever som säger att de inte gillar att läsa. Om eleverna lånar en bok från dessa hyllor så måste de även låna en annan bok vid sidan om. För att få pojkar mer intresserade av läsning försöker lärarna hitta texter som tangerar pojkarnas intresseområden, exempelvis litteratur som handlar om teknik eller tidningsartiklar om fotboll. Lärarna beskriver även att de coachar eleverna när de är redo att ta nya

steg i sin läsning, exempelvis genom att eleverna ska välja en mer utmanande bok eller en annan typ av bok. Av intervjuer framkommer vidare att lärarna reflekterar kring hur de bemöter eleverna och att det inverkar på elevernas uppfattning om läsning. Både rektorn, lärare och elever ger uttryck för att lärarna ställer höga förväntningar på eleverna när det gäller att eleverna kan utvecklas till goda läsare.

Granskningen visar vidare att lärarna erbjuder eleverna vägledning för att matcha läsmaterial med elevernas intressen, erfarenheter och behov när det gäller gemensam läsning. När det gäller val av böcker för gemensam läsning så har skolan, enligt bibliotekarien och lärarna, ett gott utbud vad gäller klassuppsättningar. Lärarna är också nöjda med att bibliotekarien på olika sätt arbetar med att ta fram nya alternativa böcker. Lärarna som undervisar i årskurs 5 och 6 säger att de gemensamma böckerna som just nu används i undervisningen är genomtänkta val där böckernas nivå och innehåll passar deras aktuella elevgrupper. Även eleverna är generellt nöjda med böckerna, även om de önskar att lärarna ska ta fram fler alternativ till böcker som de kan välja mellan. Läraren som undervisar i årskurs 4 berättar att hen i samråd med eleverna har bytt ut den tidigare gemensamma boken till en lättare bok där läraren kan hålla ihop handlingen på ett bättre sätt. Enligt läraren är den nya boken något för lätt för elever som kommit långt i sin läsning. Läraren skräddarsyr därför utmanande uppgifter som dessa elever får arbeta med efter högläsningen samt ser till att eleverna får mer utmanande läsning i sin egenvalda bänkbok. Lärarna berättar även att de väljer texter från ett läromedel som de bedömer passar de aktuella elevgrupperna.

Vidare framkommer att både lärarna och bibliotekarien vägleder eleverna i valet av bänkbok. Enligt eleverna är det främst bibliotekarien som hjälper dem att hitta passande böcker, utifrån elevernas intressen samt innehåll och svårighetsgrad. Bibliotekarien säger att hen nyttjar tiden då eleverna lånar och lämnar tillbaka böcker för att lära känna eleverna och att hen utifrån det kan ge förslag på passande böcker. Även om några elever efterfrågar än mer hjälp från lärarna att hitta passande böcker, så uppger både lärarna och andra elever att lärarna tipsar om böcker och vägleder eleverna i valet av bok. Lärarna uppmanar också eleverna att välja mer utmanande böcker eller böcker som vidgar elevernas läsning. Därtill framkommer det att eleverna på olika sätt tipsar varann om böcker. Enligt elever, lärare och skolans bibliotekarie är utbudet av läsmaterial som finns i skolbiblioteket såväl brett som varierat.

## Bedömningsområde 2: Skolans övergripande läsfrämjande arbete

Här bedöms i vilken utsträckning skolans övergripande läsfrämjande arbete är strategiskt och uthålligt. I detta ingår att:

- Skolan bedriver ett strategiskt läsfrämjande arbete genom att rektorn verkar för en undervisningskultur som kännetecknas av samverkan mellan olika aktörer och som uppmuntrar lärare att sprida läsfrämjande strategier till varandra. I det strategiska läsfrämjande arbetet ingår också att skolbiblioteket utgör en viktig resurs samt att skolan skapar fysiska och sociala miljöer som syftar till att stimulera elevernas läsintrasse.
- Skolan uppmärksammar mönster och skillnader mellan olika elevgrupper när det gäller elevernas läsintrasse, läsvanor och läsförmåga. Rektorn med personal genomför insatser för att möta identifierade mönster och skillnader vad gäller läsintrasse och läsvanor på den egna skolan. Rektorn förmedlar höga förväntningar på alla elever och skolpersonal när det gäller läsning.
- Skolan bedriver ett utvecklingsarbete avseende läsfrämjande insatser i undervisningen och utbildningen. Rektorn intar en aktiv roll när det gäller läsfrämjande insatser i utbildningen. Med utgångspunkt i uppföljning och analys av såväl resultat som skolans arbetsprocesser initierar rektorn vid behov utvecklingsinsatser avseende det läsfrämjande arbetet.

### Samlad bedömning

Skolinspektionen bedömer att skolans övergripande läsfrämjande arbete *i flera delar* är strategiskt och uthålligt.

Skolinspektionens granskning visar att skolan i viss mån bedriver ett strategiskt arbete för att främja elevernas läsintrasse. Detta sker bland annat genom att rektorn och skolpersonalen ser skolbiblioteket som en viktig resurs som också används i det läsfrämjande arbetet samt att skolans personal samverkar med aktörer utanför skolan i det läsfrämjande arbetet. Däremot verkar inte rektorn för samverkan och kunskapsspridning specifikt när det gäller skolans läsfrämjande arbete. Rektorn leder heller inte något uttalat arbete för att skapa fysiska och sociala miljöer i skolan som syftar till att stimulera elevernas läsintrasse.

Vidare visar granskningen att skolan i viss mån uppmärksammar och möter skillnader mellan olika elevgrupper. Av intervjuer framkommer dock att rektorn med personal inte har gjort några särskilda ansträngningar för att skapa en

övergripande bild av eventuella skillnader och mönster på den egna skolan vad gäller elevernas läsintresse och läsvanor som kan finnas kopplat till socioekonomisk och utländsk bakgrund samt kön. Rektorn med personal har därför begränsad en bild av vilka insatser som behövs för att möta eventuella mönster eller skillnader mellan olika elevgrupper. Lärarna och bibliotekarien genomför ändå vissa generella och specifika insatser för att främja elevernas intresse för läsning. Det rör sig bland annat om olika insatser för att locka ovana eller ovilliga läsare samt stimulera pojkars intresse för läsning. Rektorn förmedlar också höga förväntningar på eleverna och skolans personal vad gäller läsning.

Granskningen visar vidare att skolan endast till viss del bedriver ett utvecklingsarbete avseende de läsfrämjande insatser som finns i undervisningen och utbildningen. Av granskningen framkommer att rektorn i viss mån antar en aktiv roll när det gäller läsfrämjande insatser i utbildning. Rektorn och lärare ger några exempel på att de initierat läsfrämjande inslag i undervisningen, men rektorn leder inte ett samlat arbete för att följa upp dessa inslag eller ta reda på vilka eventuella andra läsfrämjande insatser som skolan skulle behöva arbeta med. För att höja kvaliteten i skolans läsfrämjande arbete behöver rektorn följa upp och analysera såväl resultat som de arbetsprocesser som påverkar och ingår i det läsfrämjande arbetet, detta för att vid behov kunna initiera nödvändiga utvecklingsinsatser.

Skolinspektionen har identifierat två utvecklingsområden inom bedömningsområdet. Motiveringen till utvecklingsområdena och rekommendationer för fortsatt arbete redogörs för under rubriken *Identifierade utvecklingsområden* nedan.

### Motivering

#### ***Skolan bedriver till viss del ett strategiskt arbete för att främja elevers intresse för läsning och utveckling av goda läsvanor***

Granskningen visar att rektorn verkar för en undervisningskultur som kännetecknas av samverkan och kunskapsspridning, dock inte specifikt avseende det läsfrämjande arbetet. Rektorn har inte heller kommunicerat att det läsfrämjande arbetet är prioriterat. Rektorn säger i intervju att hon inte har uttalat att personalen ska samverka kring att främja elevernas intresse för läsning, men att hon skapar förutsättningar till samverkan genom att lärarna har ämnesdidaktiska träffar där kärnämnen fokuseras, ämnesträffar och arbetslagsmöten inom varje stadiet. Enligt lärarna har samverkan inom vissa ämnen dock inte skett i någon större utsträckning och lärare ger exempel på att de inte vet hur kollegor som undervisar i samma ämne arbetar. Vidare framkommer det att samverkan främst sker inom de olika stadierna och inte stadiövergripande. Lärarna berättar att de pratar om läsning i olika forum, men att samtalen inte primärt utgår från ett

läsfrämjande perspektiv. De samtal som ändå sker kring läsfrämjande arbete sker mer spontant i olika mindre grupperingar.

Vidare säger såväl rektorn som lärarna att det finns en allmän tanke på skolan om att dela erfarenheter med varandra. Rektorn uppmuntrar personalen att sprida goda exempel och erfarenheter till varandra, bland annat under medarbetarsamtal, klassrumsbesök och informella samtal. Lärarna uttrycker dock att diskussioner och kunskapsspridning kring läsning behöver ske mer regelbundet och ordnat. Vid granskningstillfället har skolan precis börjat arbeta med ett kommunövergripande läsprojekt med temat idrott och hälsa som omfattar lärarna i samtliga ämnen. I projektet ingår bland annat stafettskrivning mellan årskurser och att lärarna ska stimulera elever till extra läsning både i skolan och på fritiden.

I det läsfrämjande arbetet samverkar skolans personal med aktörer utanför skolan. Av intervjuer framkommer att skolan innan pandemin deltagit regelbundet i workshops där de samverkat med personal från andra skolor inom huvudmannens organisation, där bland annat ämnet svenska och läsfrämjande arbete varit i fokus. Enskilda lärare har också tillsammans med sina elever deltagit i olika läs- och skrivprojekt via huvudmannen. En lärare berättar också att några lärare i samhällsorienterande ämnen deltagit i ett projekt i samverkan med ett universitet kring skönlitteratur, som kopplade till olika områden inom de samhällsorienterande ämnena. Vidare säger en lärare att hen tagit hjälp av folkbiblioteket för att hitta litteratur inom olika teman. Bibliotekarien har också arrangerat författarbesök.

Vidare visar granskningen att rektorn med personal ser skolbiblioteket som en viktig resurs som också används i det läsfrämjande arbetet. Enligt rektorn har skolan en utbildad och skicklig bibliotekarie som är en drivande kraft i skolans läsfrämjande arbete. Bibliotekarien arbetar såväl skolövergripande som riktat mot olika klasser och enskilda elever. Exempelvis besöker bibliotekarien klasserna för att berätta om böcker och samtliga klasser besöker biblioteket regelbundet. Bibliotekarien känner på så sätt till elevernas önskemål och behov och kan ge eleverna riktade boktips. Vidare har biblioteket generösa öppettider och utbudet av läsmaterial anses av de intervjuade vara både brett och varierat. Bibliotekarien ansvarar också för bibliotekets budget och har på så sätt utrymme att köpa in böcker och läsmaterial som lärare och elever önskar eller behöver. Bibliotekarien uttrycker även att hen kan påverka vilka digitala tjänster huvudmannen köper in.

Av samtliga intervjuer framkommer att lärarna har ett tätt och bra samarbete med bibliotekarien. Såväl rektorn som bibliotekarien säger att rektorn uppmuntrar bibliotekarien att använda sin kompetens och sina erfarenheter. Enligt bibliotekarien finns det en tillit mellan bibliotekarien och lärarna, vilket gör att lärarna tar tillvara på bibliotekariens kunskaper och de möjligheter hen erbjuder. Exempelvis hjälper bibliotekarien lärarna med att ta fram klassuppsättningar av böcker för gemensam läsning samt åldersanpassad litteratur med tillhörande beskrivningar av boken och författaren. Det händer också att bibliotekarien ger

förslag på färdiga lärarhandledningar till en bok, där bibliotekarien och läraren tillsammans anpassar innehållet. Bibliotekarien och lärarna samverkar också kring skolans läslovsprojekt.

Granskningen visar emellertid att det finns få inslag av fysiska och sociala miljöer i skolan som syftar till att stimulera elevernas läsintresse. Av samtliga intervjuer framkommer att skolans bibliotek utgör en stimulerande läsmiljö och att det finns enstaka bokhyllor i vissa klassrum, men utöver detta saknas fysiska och sociala miljöer på skolan som är utformade i syfte att stimulerar elevernas intresse för läsning. Enligt rektorn har skolan begränsat med utrymme i lokalerna och det därför är svårt att skapa sköna och inbjudande läsplatser. Rektorn med personal har heller inte aktivt efterfrågat elevernas tankar om hur skolmiljön skulle kunna utformas för att stimulera till läsning.

### ***Skolan uppmärksammar och möter i viss mån skillnader mellan olika elevgrupper***

Granskningen visar att rektorn med personal har viss förståelse för de generella skillnader som finns mellan olika elevgrupper vad gäller läsintresse, läsvanor och läsförmåga som finns kopplat till socioekonomisk och utländsk bakgrund samt kön. Rektorn berättar att skolan har en homogen elevgrupp där en hög andel av eleverna har föräldrar med eftergymnasial utbildning. Enligt rektorn har skolan få nyanlända elever och få elever med annat modersmål.

Dock har rektorn med personal inte gjort några särskilda ansträngningar för att skapa en övergripande bild av eventuella mönster på den egna skolan vad gäller läsintresse och läsvanor. Av intervjuer framkommer att rektorn med personal inte genomför någon uppföljning och analys av elevernas läsintresse eller läsvanor, varken på skolnivå eller för särskilda elevgrupper. Däremot följer rektorn och personalen upp pojkarnas och flickornas läsförmåga via betyg, nationella prov och screeningar i årskurs 5 och 7. Enligt rektorn och lärarna fokuserar deras diskussioner främst på elevernas läsförmåga, snarare än läsintresse. Enligt lärarna har elevernas läsförmåga försämrats under de senaste fem åren. Rektorn säger att hen tror att pojkarna på skolan generellt sett läser mindre än flickorna, vilket även lärarna uttrycker. Vidare säger både rektorn och lärarna att de har uppmärksammat och börjat prata om att elevernas läsintresse minskar i högstadiet. Lärarna som undervisar på högstadiet ger exempel på att de arbetar med högläsning, elevernas förståelse av innehållet i olika ämnestexter samt ämnesöverskridande arbete kring läsning, men säger samtidigt att den lustbetonade läsningen avtar. Lärarna beskriver en större press att fokusera på det centrala innehållet i olika ämnen, snarare än att arbeta läsfrämjande. Rektorn säger att skolan ännu inte har beslutat hur de ska möta det minskande läsintresset, men konstaterar att utrymmet för läsning och högläsningen minskar i högstadiet.

Även om rektorn inte leder något samlat arbete för att upptäcka eventuella skillnader och mönster vad gäller läsintresse och läsvanor på skolan, så genomför

enskilda lärare och bibliotekarien vissa generella och specifika läsfrämjande insatser för att främja elevernas intresse för läsning. Rektorn säger att hon inte har initierat några särskilda insatser för att elevgrupper med mindre gynnsamma förutsättningar ska få möjlighet att utveckla intresse för läsning. För att få pojkar mer intresserade av läsning försöker lärarna hitta texter som tangerar pojkarnas intresseområden, exempelvis litteratur med tekniskt innehåll eller tidningsartiklar om fotboll. Av intervjuer framkommer vidare att lärarna möter elever som har svårt för läsning eller som är ovilliga att läsa genom att lärarna ger dem möjlighet att lyssna på ljudböcker eller att de kan få texter upplästa. I skolans bibliotek har bibliotekarien utformat en avdelning innehållande böcker som särskilt ska locka elever som inte är intresserade av att läsa. Bibliotekarien skapar även utställningar i biblioteket för att lyfta fram olika genrer och teman, såsom fantasy, djur eller sporter, för att locka ovana eller ovilliga läsare. Vidare köper bibliotekarien in litteratur för att vidga utbudet av läsmaterial för vissa elevgrupper.

Granskningen visar vidare att rektorn förmedlar höga förväntningar på alla elever och skolans personal. Rektorn säger att hon och personalen generellt har höga förväntningar på skolans elever. Lärarna reflekterar kring och är medvetna om att deras bemötande påverkar elevernas intresse för läsning, även om sådana diskussioner mer sker i olika informella samtal. I intervjuer framkommer att lärarna har en bild av att rektorn tycker det är viktigt med läsning och förmedlar också detta till personalen genom att exempelvis berätta om sådant hon har läst som rör läsning. Lärarna säger att de uppmärksammar och talar väl om böcker och läsning för att visa eleverna att det är viktigt med läsning, vilket bekräftas av eleverna.

***Skolan bedriver endast till viss del ett utvecklingsarbete avseende det läsfrämjande arbetet***

Granskningen visar att rektorn endast i viss mån intar en aktiv roll när det gäller läsfrämjande insatser i utbildningen. Rektorn säger i intervju att hon inte följer upp och utvärderar de läsfrämjande insatser som genomförs på skolan. Lärarna säger att det inte är uttalat från rektorn att skolan ska satsa på läsfrämjande arbete och de upplever därför heller inte att rektorn är så aktiv i att driva ett sådant arbete. Det uppföljningsarbete som rektorn med personal ändå genomför är uppföljningar av elevernas läsförmåga, som tidigare beskrivits. Rektorn följer även upp arbetslagens prioriterade mål för läsåret, där exempelvis läsning och begreppsförståelse har ingått. Enligt lärarna utgår dock inte samtalen i arbetslagen primärt från ett läsfrämjande perspektiv och de upplever att det är svårt att upprätthålla en kontinuitet i arbetet då flera lärare under ett läsår kan behöva byta undervisningsklasser och tillhörighet i arbetslag. Vidare genomför rektorn lektionsbesök för att få en bild av hur lärarna arbetar i undervisningen. Rektorn har även inlett ett arbete med att under "röda-tråden-dagar" kartlägga vad alla lärare arbetar med i sina ämnen och årskurser. Samtidigt uttrycker såväl rektorn som lärarna att rektorn litar på professionen och ger lärarna ett friutrymme vad gäller hur de arbetar med läsning. I intervjuer framkommer vissa exempel på att lärarna

tagit initiativ till att starta eller utveckla olika läsfrämjande inslag i undervisning. Lärarna säger dock att de inte är så bra på att följa upp de insatser eller projekt de genomför eftersom deras tid är begränsad.

Enligt lärarna kommer skolan från en tradition där läsfrämjande arbete varit i fokus, men att skolan vid granskningstillfället skulle behöva lyfta det läsfrämjande arbetet mer och arbeta mer övergripande över hela skolan. Rektorn har ändå tillsammans med annan skolpersonal bland annat initierat regelbunden tystläsning vid uppstarten av lektioner i mellanstadiet. Det kommunövergripande läsprogrammet som nyligen inletts på skolan uppmuntrar även lärarna att samverka mellan årskurser och stadier vad gäller att främja intresset för läsning.

### Identifierade utvecklingsområden

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas inom följande:

- Skolan behöver utveckla arbetet för att främja elevernas intresse för läsning och utveckling av goda läsvanor så att det blir metodiskt och långsiktigt. I detta arbete behöver rektorn aktivt verka för att samverkan och kunskapsspridning sker kring det läsfrämjande arbetet. Vidare behöver rektorn initiera och leda ett arbete för att skapa fysiska och sociala miljöer i skolan som stimulerar elevernas intresse för läsning.

Granskningen visar att rektorn har skapat förutsättningar för samverkan mellan lärare, men att hon inte kommunicerat till personalen att det läsfrämjande arbetet är prioriterat. Vidare är samverkan mellan lärare inom vissa ämnen samt samverkan över stadiegränser begränsad. Lärarna berättar att de pratar om läsning i olika forum, men att samtalen inte primärt utgår från ett läsfrämjande perspektiv och att de samtal som ändå sker kring läsfrämjande arbete sker mer spontant i olika mindre grupperingar. Lärarna uttrycker att diskussioner och kunskapsspridning kring läsning behöver ske mer regelbundet och ordnat.

Granskningen visar vidare att utöver skolans bibliotek finns det få inslag av fysiska och sociala miljöer i skolan som syftar till att stimulera elevernas läsintresse. Enligt rektorn har skolan begränsat med utrymme i lokalerna och det är svårt att skapa sköna och inbjudande läsplatser. Rektorn med personal har heller inte aktivt efterfrågat elevernas tankar om hur skolmiljön skulle kunna utformas för att stimulera till läsning.

Av läroplanen för grundskolan framgår att utforskande, nyfikenhet och lust att lära ska utgöra en grund för skolans verksamhet. Alla som arbetar i skolan ska samverka för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande. Lärarna ska stärka

elevernas vilja att lära och elevens tillit till den egna förmågan.<sup>1</sup> Som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan har rektorn det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen. Rektorn har ansvaret för skolans resultat.<sup>2</sup> Vidare framhåller Skolverket att både skolans fysiska och sociala miljö är viktiga för att stimulera elevernas läsintrasse. Att det finns stimulerande läsmiljöer på en skola signalerar att läsning är viktigt. Till den stimulerande läsmiljön hör inte endast möblering och inredning utan också ett brett, varierat och synligt utbud av texter.<sup>3</sup>

I syfte att väcka, bibehålla samt att ytterligare stimulera elevernas läsintrasse rekommenderar Skolinspektionen rektorn att utveckla skolans läsfrämjande arbete så att det blir mer metodiskt och långsiktigt. För att höja kvaliteten behöver rektorn uppmuntra och skapa förutsättningar för samverkan och kunskapsspridning gällande läsfrämjande arbete inom organisationen, såväl inom ämnen som över ämnes- och stadiegränser. Vidare behöver rektorn leda ett arbete för att skapa tillgängliga fysiska och sociala miljöer i skolan som syftar till att stimulera eleverna läsintrasse. Rektorn med personal behöver göra eleverna delaktiga i utformningen av dess miljöer. Till den stimulerande läsmiljön hör både möblering och inredning samt ett brett, varierat och synligt utbud av texter. Skolgården kan också göras till en del av den stimulerande läsmiljön genom att rastaktiviteter som högläsning eller tyst läsning arrangeras. I Skolverkets kompetensutvecklingsutbildning *Stimulera läsintrasse* ges konkreta exempel på hur läsmiljön i skolan kan synliggöras och förstärkas.<sup>4</sup>

- Rektorn tillsammans med personalen behöver utveckla arbetet med att följa upp och analysera mönster och skillnader i elevernas läsintrasse och läsvanor. Rektorn med personal behöver därefter vid behov genomföra insatser för att möta identifierade mönster och skillnader vad gäller läsintrasse och läsvanor på den egna skolan.

Granskningen visar att rektorn med personal inte har gjort några särskilda ansträngningar för att skapa en övergripande bild av eventuella mönster på den egna skolan vad gäller läsintrasse och läsvanor, varken på skolenivå eller för särskilda elevgrupper. Av granskningen framkommer även att svensklärarna som undervisar på mellanstadiet till viss del har begränsad kunskap om de elever och elevgrupper som särskilt behöver få ta del av läsfrämjande insatser. Visserligen genomför enskilda lärare och bibliotekarien vissa generella och specifika insatser för att stimulera eleverna att läsa, men dessa insatser utgår inte från en

---

<sup>1</sup> Förordning (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet. 2.2 Kunskaper. Riktlinjer.

<sup>2</sup> Ibid. 2.8. Rektorns ansvar.

<sup>3</sup> Skolverket (2021). Modul Stimulera läsintrasse utifrån ett jämställdhetsperspektiv, Del 4. Konkreta sätt att stimulera läsintrasse.

<sup>4</sup> Skolverket (2021). Modul Stimulera läsintrasse, Del 3. Läsmiljö – att skapa rum för läsande. Idéer för utveckling av läsmiljön.

övergripande bild av eventuella skillnader och mönster som identifierats på skolan. Vidare framkommer att rektorn och lärarna har uppmärksammat att elevernas läsintresse minskar i högstadiet. Enligt lärare förskjuts fokus från lustbetonad läsning och läsfrämjande arbete till centralt innehåll och elevernas förståelse av innehållet i olika ämnestexter. Rektorn säger att skolan ännu inte beslutat hur det minskande läsintresset i högre årskurser ska mötas.

Av skollagen framgår att det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ska ledas och samordnas av en rektor. Rektorn ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas.<sup>5</sup> Rektorn ansvarar för att planering, uppföljning och utvecklingen av utbildningen genomförs på skolenhetsnivå.<sup>6</sup> Av skollagen framgår vidare att utbildningen inom hela skolväsendet ska främja en livslång lust att lära. Alla barn och elever ska få den ledning och stimulans som de behöver för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt de nationella målen. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.<sup>7</sup> Enligt läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet ska skolan aktivt och medvetet främja elevernas lika rättigheter och möjligheter, oberoende av könstillhörighet. Skolan har också ett ansvar för att motverka könsmönster som begränsar elevernas lärande, val och utveckling.<sup>8</sup>

Sverige har under ett antal år sett ett vikande läsintresse bland barn och unga.<sup>9</sup> Elevernas lust att läsa tycks också avta med stigande ålder, detta samtidigt som grundskolans högre årskurser bjuder på allt mer avancerade och krävande texter.<sup>10</sup> Vidare finns det orosmoln kopplade till en bristande likvärdighet avseende såväl läsförståelse som läsintresse, relaterat till både kön och socioekonomisk bakgrund.<sup>11</sup> Elever med utländsk bakgrund ofta sämre förutsättningar än elever med svensk bakgrund. Deras föräldrar har oftare lägre utbildning och lägre inkomst. Boendesituationen kan också se annorlunda ut jämfört med elever med svensk bakgrund.<sup>12</sup> Med ett minskande intresse för läsning och ökande skillnader mellan elever, ökar betydelsen av skolornas läsfrämjande arbete och vikten av att skolan hittar sätt att stimulera och vidga samtliga elevers läsintresse och läsning.<sup>13</sup>

Skolinspektionen rekommenderar rektorn med personal att utveckla arbetet med att uppmärksamma mönster och skillnader mellan olika elevgrupper när det gäller

---

<sup>5</sup> 2 kap. 9§ skollagen.

<sup>6</sup> 4 kap. 4 § skollagen.

<sup>7</sup> 1 kap. 4 § samt 3 kap. 2 § skollagen (2010:800).

<sup>8</sup> Förordning (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet. 1. Skolans värdegrund och uppdrag. En likvärdig utbildning.

<sup>9</sup> SOU 2018:57. *Barns och ungas läsning – ett ansvar för hela samhället*. s. 232, 248, 276. Skolverket (2019). *PISA 2018 15-åringars kunskaper i läsförståelse, matematik och naturvetenskap*. Internationella studier 487, s. 45–46. Skolverket (2017). *PIRLS 2016 Läsförståelse hos svenska elever i årskurs 4 i ett internationellt perspektiv*, s. 39–40. Statens Medieråd (2019). *Ungar och Medier*, s. 7.

<sup>10</sup> Statens Medieråd (2019), s. 7.

<sup>11</sup> SOU 2018:57, s. 26.

<sup>12</sup> Skolverket (2018).

<sup>13</sup> SOU 2018:57, s. 89.

läsintresse och läsvanor. Rektorn kan utifrån en sådan uppföljning och analys skapa en utgångspunkt för det fortsatta arbetet med att möta eventuella mönster och skillnader som identifierats på den egna skolan. Exempelvis hur skolan ska arbeta för att möta det minskande läsintresset i högre årskurser. Uppföljningar och analyser av elevernas läsintresse och läsvanor kan också användas av lärarna i svenska för att motverka mönster som begränsar eleverna i deras läsning. I förekommande fall behöver rektorn även se till att särskilda ansträngningar görs för att även elevgrupper med mindre gynnsamma förutsättningar ska få möjlighet att utveckla vilja och intresse för läsning.

**På Skolinspektionens vägnar,**

Beslutet har fattats av Stina Johansson, beslutsfattare.

Föredragande i ärendet har varit utredare Caroline Engskär. I den slutgiltiga handläggningen av ärendet har även utredare Britta Seeger deltagit.

## Bilaga 1: Bakgrundsuppgifter

---

### Underlag för bedömning

Skolinspektionen har genomfört en tematisk kvalitetsgranskning av Ugglums skola 4–9 under höstterminen 2021. Granskningen har genomförts på distans via digitala intervjuer. Vid intervjuerna har information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten inhämtats. Intervjuerna genomfördes av utredarna Caroline Engskär och Britta Seeger.

Bedömningarna i detta beslut grundar sig på:

- Fyra gruppintervjuer med elever.
- En gruppintervju med lärare som undervisar i svenska i årskurserna 4–6.
- Två gruppintervjuer med lärare som undervisar i textrika ämnen.
- En intervju med bibliotekspersonal.
- En intervju med skolans rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt Skolverkets officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från intervjuerna för faktakontroll.

### Fakta om granskad verksamhet

Ugglums skola 4–9, med Partille kommun som huvudman, är en skola med grundskolans årskurser 4–9. Skolenheten leds av en rektor. I skolans lokaler finns ytterligare en skolenhet med förskoleklass och grundskolans årskurser 1–3 som leds av en annan rektor.

På Ugglums skola 4–9 finns totalt 327 elever inskrivna. Av dessa går 165 elever i årskurserna 4–6 och 162 elever i årskurserna 7–9. I årskurserna 4–6 undervisar sju lärare i svenska. Av dessa är samtliga lärare legitimerade och behöriga för den undervisning de bedriver, förutom en lärare som saknar behörighet i svenska.

På skolan arbetar en utbildad bibliotekarie. Skolbibliotekarien ansvarar för skolbiblioteken på tre skolor och arbetar cirka 40 procent mot Ugglums skola. En rektor vid en annan skola i kommunen arbetsleder skolbibliotekarien.

## Bilaga 2: Författningsstöd

---

Av skollagen framgår att utbildningen inom hela skolväsendet ska främja en livslång lust att lära. Alla barn och elever ska få den ledning och stimulans som de behöver för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt de nationella målen. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.<sup>14</sup>

Av läroplanen för grundskolan framgår att skolans uppdrag är att främja lärande där individen stimuleras att inhämta och utveckla kunskaper och värden. Språk, lärande och identitetsutveckling är nära förknippade. Genom rika möjligheter att samtala, läsa och skriva ska varje elev få utveckla sina möjligheter att kommunicera och därmed få tilltro till sin språkliga förmåga.<sup>15</sup> Av kursplanen i svenska framgår att undervisningen ska stimulera elevernas intresse för att läsa och skriva.<sup>16</sup> Läraren ska organisera och genomföra arbetet så att eleven får stöd i sin språk- och kommunikationsutveckling.<sup>17</sup>

Skolan ska vara en god miljö för utveckling och lärande. Skolan ska sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet och vilja och lust att lära. Skolan verkar i en omgivning med många kunskapskällor. Strävan ska vara att skapa de bästa samlade betingelserna för elevernas bildning, tänkande och kunskapsutveckling.<sup>18</sup> Utforskande, nyfikenhet och lust att lära ska utgöra en grund för skolans verksamhet. Alla som arbetar i skolan ska samverka för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande. Lärarna ska stärka elevernas vilja att lära och elevens tillit till den egna förmågan.<sup>19</sup> Läraren ska vidare: ta hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande. Läraren ska organisera och genomföra arbetet så att eleven utvecklas efter sina förutsättningar och samtidigt stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga, får stöd i sin språk- och kommunikationsutveckling, upplever att kunskap är meningsfull och att den egna kunskapsutvecklingen går framåt samt får möjligheter till ämnesfördjupning, överblick och sammanhang.<sup>20</sup>

Förskoleklassen, fritidshemmet och skolan ska samverka på ett förtroendefullt sätt med varandra och förskolan för att stödja elevernas utveckling och lärande i ett långsiktigt perspektiv. Inför övergångar ska de berörda skolformerna och fritidshemmet utbyta kunskaper, erfarenheter och information om innehållet i utbildningen för att skapa sammanhang, kontinuitet och progression i elevernas

---

<sup>14</sup> 1 kap. 4 § samt 3 kap. 2 § skollagen (2010:800).

<sup>15</sup> Förordning (SKOLFÖ 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet. 1. Skolans värdegrund och uppdrag. Skolans uppdrag.

<sup>16</sup> Ibid. 5.18. Svenska. Syfte.

<sup>17</sup> Ibid. 2.2 Kunskaper.

<sup>18</sup> Ibid. 1. Skolans värdegrund och uppdrag. God miljö för utveckling och lärande.

<sup>19</sup> Ibid. 2.2 Kunskaper. Riktlinjer.

<sup>20</sup> Ibid. 2.2 Kunskaper. Riktlinjer.

utveckling och lärande. Läraren ska i samverkan med [...] lärare i övriga berörda skolformer och fritidshemmet utbyta kunskaper och erfarenheter samt information om innehållet i utbildningen för att skapa sammanhang, kontinuitet och progression i elevernas utveckling och lärande.<sup>21</sup>

Det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ska ledas och samordnas av en rektor. Rektorn ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas.<sup>22</sup> Rektorn beslutar om sin enhets inre organisation och ansvarar för att fördela resurser inom enheten efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov.<sup>23</sup> Rektorn ansvarar för att planering, uppföljning och utveckling av utbildningen (systematiskt kvalitetsarbete) genomförs på skolenhetsnivå. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och i andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls.<sup>24</sup>

Som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan har rektorn det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen. Rektorn har ansvaret för skolans resultat. Rektorn har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att skolans arbetsmiljö utformas så att alla elever, för att själva kunna söka och utveckla kunskaper, får tillgång till och förutsättningar att använda läromedel av god kvalitet samt för att skolbibliotekets verksamhet används som en del i undervisningen för att stärka elevernas språkliga förmåga och digitala kompetens. Vidare har rektorn ansvar för att personalen får den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter och kontinuerligt ges möjligheter att dela med sig av sin kunskap och att lära av varandra för att utveckla utbildningen.<sup>25</sup>

Utbildningen ska utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna, bland annat jämställdhet.<sup>26</sup> Skolan ska aktivt och medvetet främja elevernas lika rättigheter och möjligheter, oberoende av könstillhörighet. Skolan har också ett ansvar för att motverka könsmönster som begränsar elevernas lärande, val och utveckling. Hur skolan organiserar utbildningen, hur eleverna blir bemötta samt vilka krav och förväntningar som ställs på dem, bidrar till att forma deras uppfattningar om vad som är kvinnligt och manligt. Skolan ska därför organisera utbildningen så att eleverna möts och arbetar tillsammans, samt prövar och utvecklar sin förmåga och sina intressen, med samma möjligheter och på lika villkor oberoende av könstillhörighet.<sup>27</sup>

---

<sup>21</sup> Ibid. 2.5 Övergång och samverkan.

<sup>22</sup> 2 kap. 9 § skollagen (2010:800).

<sup>23</sup> Ibid. 2 kap. 10 §.

<sup>24</sup> Ibid. 4 kap. 4–5 §§.

<sup>25</sup> Förordning (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet. 2.8. Rektorns ansvar.

<sup>26</sup> 1 kap. 5 § skollagen (2010:800).

<sup>27</sup> Förordning (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet. 1. Skolans värdegrund och uppdrag. En likvärdig utbildning.

## Bilaga 3: Mall för huvudmannens redovisning

---

Detta formulär kan användas som stöd när ni redovisar hur ni har arbetat med de utvecklingsområden som Skolinspektionen har identifierat i samband med kvalitetsgranskningen.

Redovisningen av vidtagna åtgärder ska fastställas av huvudmannen.

### Utvecklingsområde 1:

Skolan behöver utveckla arbetet för att främja elevernas intresse för läsning och utveckling av goda läsvanor så att det blir metodiskt och långsiktigt. I detta arbete behöver rektorn aktivt verka för att samverkan och kunskapsspridning sker kring det läsfrämjande arbetet. Vidare behöver rektorn initiera och leda ett arbete för att skapa fysiska och sociala miljöer i skolan som stimulerar elevernas intresse för läsning.

Redovisa vilka åtgärder som genomförts:

Beskriv hur skolenhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet:

Beskriv de effekter som eventuellt förväntas på längre sikt:

Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras:

En viktig del i Skolinspektionens arbete är att ta del av elevernas synpunkter om sin skolsituation i våra utredningar. Vi skulle därför vilja veta om ni återkopplat vårt beslut till eleverna och i så fall på vilket sätt?

### Utvecklingsområde 2:

Rektorn tillsammans med personalen behöver utveckla arbetet med att följa upp och analysera mönster och skillnader i elevernas läsintresse och läsvanor. Rektorn med personal behöver därefter vid behov genomföra insatser för att möta identifierade mönster och skillnader vad gäller läsintresse och läsvanor på den egna skolan.

Redovisa vilka åtgärder som genomförts:

|                                                                                                                                                                                                                               |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                                                                                                                                                                               |
| Beskriv hur skolenhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet:                                                                                                                                                     |
|                                                                                                                                                                                                                               |
| Beskriv de effekter som eventuellt förväntas på längre sikt:                                                                                                                                                                  |
|                                                                                                                                                                                                                               |
| Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras:                                                                                                                                                                         |
|                                                                                                                                                                                                                               |
| En viktig del i Skolinspektionens arbete är att ta del av elevernas synpunkter om sin skolsituation i våra utredningar. Vi skulle därför vilja veta om ni återkopplat vårt beslut till eleverna och i så fall på vilket sätt? |
|                                                                                                                                                                                                                               |